

FAKULTETA ZA POSLOVNE IN UPRAVNE VEDE NOVO MESTO
Faculty of Business and Management Sciences Novo mesto
VISOKA ŠOLA ZA UPRAVLJANJE IN POSLOVANJE NOVO MESTO
School of Business and Management Novo mesto

IZZIVI GLOBALIZACIJE IN DRUŽBENO- EKONOMSKO OKOLJE EU

*GLOBALISATION CHALLENGES AND THE SOCIAL-
ECONOMIC ENVIRONMENT OF THE EU*

ZBORNİK PRISPEVKOV

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

Mednarodna znanstvena konferenca

International Scientific Conference

4. in 5. april 2013
Novo mesto

IZZIVI GLOBALIZACIJE IN DRUŽBENO-EKONOMSKO OKOLJE EU
GLOBALISATION CHALLENGES AND THE SOCIAL-ECONOMIC ENVIRONMENT OF THE EU

Izdali in založili/Publishers ©

Fakulteta za poslovne in upravne vede Novo mesto
Faculty of Business and Management Sciences Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto
School of Business and Management Novo mesto

Urednica/Editor

Dr. Jasmina Starc

Recenzirali/Outside Reviewers

Dr. Ljupčo Kevereski, dr. Milan Jurina, dr. Jasmina Starc

Lektorici/Proofreaders

Melanija Frankovič – slovenski jezik, Tina Banfi – angleški jezik

Oblikovalka naslovnice/Cover Designer

Sandra Hrovat

Tehnična urednika/Technical Editors

Brigita Jugovič, Bojan Nose

Tisk/Print

Tiskarna Littera picta, d. o. o.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

658.3(082)
339.9(082)

IZZIVI globalizacije in družbeno-ekonomsko okolje EU [Elektronski vir] : zbornik prispevkov : mednarodna znanstvena konferenca, Novo mesto, 4. in 5. april 2013 = Globalisation challenges and the social-economic environment of the EU : collection of scientific papers : international scientific conference, [Novo mesto, 4. in 5. april 2013] / [urednica Jasmina Starc]. - Novo mesto : Fakulteta za poslovne in upravne vede = Faculty of Business and Management Sciences : Visoka šola za upravljanje in poslovanje = School of Business and Management, 2013

ISBN 978-961-6309-39-4 (Visoka šola za upravljanje in poslovanje)
1. Vzp. stv. nasl. 2. Starc, Jasmina
270010880

Skriveni kurikulum – ima li razloga za brigu?

UDK 37.01:373.3

KLJUČNE REČI: skriveni kurikulum, implicitna pedagogija, škola, učenici, osnovnoškolski udžbenik

POVZETEK - Skriveni kurikulum ima svako društvo u svim segmentima obrazovanja. Različite nauke (sociologija, psihologija, pedagogija) sa velikim interesovanjem prate fenomen skrivenog kurikuluma. Za razliku od pojmovno-terminoloških dilema koje izaziva pojam »kurikulum«, predstavnici navedenih nauka nemaju dilemu kada određuju pojam »skriveni kurikulum«. Uglavnom je prihvaćeno da skriveni kurikulum obuhvata određene stavove, vrednosti, verovanja, ponašanja, aktivnosti i dr. koja nisu deo javnog ili formalnog kurikuluma baziranog na nastavnim sadržajima, koja nisu propisana u zvaničnoj školskoj dokumentaciji niti se eksplicitno izgovaraju u školskoj praksi. Cilj rada jeste da se ukaže na probleme otkrivanja mehanizama delovanja skrivenog kurikuluma koje bi omogućilo predupređivanje njegovih negativnih efekata na učenike, poput »slepe« poslušnosti autoritetu, prihvatanje stereotipa i dr. Autori zaključuju da skriveni kurikulum »zalazi u sve pore školskog života«, te da je njegove oblike pojavljivanja i mehanizme delovanja teško kvantitativno istraživati. Postoji potreba da se uspostavi (ili bar da se teži njegovom uspostavljanju) vrednosno koherentni sistem u životu škole u okviru koga će učenici pronaći argumente i biti osposobljeni da na osnovu tih argumenata kritički preispituju određene stavove, verovanja, postupke, ponašanja i sl.

UDC 37.01:373.3

KEY WORDS: hidden curriculum, implicit pedagogy, school, students, primary school textbook

ABSTRACT - Every society has a hidden curriculum in all the aspects of education. Different sciences (sociology, psychology and pedagogy) follow the phenomenon of hidden curriculum with great interest. Unlike the conceptual and terminological dilemma caused by the term "curriculum", the representatives of these sciences have no dilemma about determining the term "hidden curriculum". Generally, the hidden curriculum includes certain attitudes, values, beliefs, behaviors and other activities that are not part of a public or formal curriculum based on the syllabus, which were not included in official school documents or explicitly uttered in practice. The aim of this paper is to highlight the problems of discovering the mechanisms of the hidden curriculum that would allow the prevention of its negative effects on students, such as "blind" obedience to authority, acceptance of stereotypes and others. The authors conclude that the hidden curriculum is incorporated into "all aspects of school life", and that it is difficult to research its occurrence forms and mechanisms of action. There is a need to establish (or at least to pursue its establishment) a coherent system of values in the life of the school in which the students will find the arguments and be able to critically reconsider certain attitudes, beliefs, practices, behaviors and so on, based on these arguments.

1 Šta je skriveni kurikulum?

Pedagozi i sociolozi kažu da svako društvo i svaka škola imaju skriveni kurikulum. Skrivenim kurikulumom opisuje se ono o čemu ili u čemu je važno vaspitati i obrazovati decu, a nije deo oficijelnog ili otvorenog kurikuluma, odnosno »formalnog korpusa školskog znanja« (Apple, 2004). Reč je o prihvatanju određenih stavova, usvajanju određenih vrednosti i verovanja, učenju određenih ponašanja i aktivnosti i dr. radi socijalizacije učenika i prihvatanja normativnih struktura koje zahteva određeno društvo. Navedeno određenje, koje ne spore ni tvorac termina »skriveni kurikulum« (Jackson, 1968), ni autori posle njega (Snyder, 1971; Seddon, 1983; Marsh, 1994; Sambell and McDowell, 1998; Apple, 2004), otvara nekoliko bitnih pitanja.

Jedna od karakteristika navedenog određenja odnosi se na skrivenost kurikuluma i otvara pitanja zašto postoji deo kurikuluma koji je skriven, kome je skriven i koliko je skriven? U studiji »Kurikulum – temeljni pojmovi« Marš navodi nekoliko gledišta koja na različite načine objašnjavaju svrhu skrivenog kurikuluma (Marsh, 1994). Tako, prema funkcionalističkom gledištu, kroz skriveni kurikulum ostvaruju se određeni ciljevi društva. Prema kritičkom gledištu, postoji više skrivenih kurikuluma putem kojih škola održava određene društvene odnose zasnovane na nejednakostima prema polu, rasi ili socijalno-ekonomskom statusu. I jedno i drugo gledište pokazuju da postoji šira društvena potreba za skrivenim kurikulumom, ali nas oba ostavljaju bez odgovora na pitanje koliko je ona

